

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เยาวชนเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีคุณภาพ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 3) และเด็กทุกคนมีความต้องการให้สังคมยอมรับในตัวของตัวเองด้วยกันทุกคน มีความต้องการให้ตนเองเป็นที่รัก เป็นที่ชื่นชอบของบุคคลอื่น เด็กจึงเกิดการเรียนรู้ว่าทำตัวอย่างใดจึงเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ แต่มีเด็กบางคนที่มีความจำกัดหรือขาดประสิทธิภาพความสามารถในการเรียนรู้ทางด้านของสังคมอันเนื่องมาจากมีความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดจากทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางสติปัญญา จึงจะต้องมีการสอน การแนะนำที่มากกว่าเด็กปกติทั่วไป เพื่อให้สามารถร่วมอยู่ในสังคมกับคนอื่น ๆ ได้

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นเด็กพิเศษประเภทหนึ่งที่มีการสูญเสียการได้ยิน ซึ่งอาจเป็นเด็กหูตึงหรือหูหนวกก็ได้ ทำให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารทางการพูด การฟัง เป็นอย่างมากและเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหาในหลายๆด้าน เช่นด้านการเรียน การได้ยิน การพูด การสื่อสาร การปรับตัวทางสังคม ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับพิมพ์พรรณ วรชุตติกร (2542 : 46) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการปรับตัวมาก ในชั้นเรียนรวมเด็กเหล่านี้จะถูกทอดทิ้งเนื่องจากเด็กปกติจะเป็นเพื่อนกันเนื่องจากสามารถพูดคุยสื่อสารกันได้ ในขณะที่ไม่สามารถสื่อสารทำความเข้าใจกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน สิ่งที่พบเห็นมากในโรงเรียนเรียนรวมก็คือเด็กปกติจะคบกับเด็กปกติด้วยกัน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะรวมกลุ่มกันเองเพราะสามารถสื่อสารทำความเข้าใจกันเองได้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อไม่สามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ทำให้มีปัญหาทางอารมณ์ ฐานวดี สายเนตร (2546:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านสังคม และด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเรียนและด้านสังคม คือความสัมพันธ์กับเพื่อนและการยอมรับกฎระเบียบของ

โรงเรียน ส่วนสตินชันและวิทเมอ (Stinson and Whitmire) อ้างถึงในพิมพ์พรรณ วรชุตติกร (2542 : 46) พบว่า ในชั้นเรียนร่วมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีความรู้สึกปลอดภัยเมื่อเขาคบเพื่อนที่เขาสามารถสื่อสารด้วย นอกจากนี้ปัญหาทางอารมณ์ เช่น ก้าวร้าว เศร้าซึม ถดถอย หงุดหงิด ฉุนเฉียว ซึ่งเกิดจากปัญหาการสื่อสารกับคนที่แวดล้อมแล้ว ยังมีผลสืบเนื่องต่อบุคลิกภาพของเด็กด้วย เช่น มักจะเป็นคนที่แข็งกระด้าง เข้าข้างตนเอง ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ คือคิด ขาดการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และถูกชักจูงง่าย

ปัญหาในเรื่องของการปรับตัวทางสังคมเป็นปัญหาที่สำคัญมากปัญหาหนึ่งสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สืบเนื่องมาจากการที่หูไม่ได้ยิน จึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมในสังคม สังคมมีวัฒนธรรมอย่างไรในการอยู่ร่วมกัน และเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะปรับตัวทางสังคมกับ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนๆ และสังคมได้อย่างไร จึงจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อยู่ในสังคมได้โดยไม่เป็นที่รังเกียจของบุคคลอื่น อยู่ได้โดยมีมารยาททางสังคม อยู่ได้โดยที่บุคคลในสังคมเกิดการยอมรับ ซึ่งในเรื่องของการเรียนรู้ด้านการปรับตัวทางสังคมจะช่วยทำให้เด็กที่บกพร่องทางการได้ยินสามารถทราบว่าการอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นเขาจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง มีบทบาทอย่างไรบ้าง ในการสร้างความสัมพันธ์และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างไรสังคมจึงเกิดการยอมรับ และไม่มองเห็นว่าพวกเขาเป็นตัวละคร มีพฤติกรรมที่แปลกประหลาดของสังคม ทำให้พวกเขาสามารถอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นปกติสุขและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับศรียา นิยมธรรม (2544:78) ได้กล่าวว่าคนหูหนวกมีวุฒิภาวะทางสังคมดีกว่าคนปกติ แต่การฝึกฝนที่คงเส้นคงวาในเรื่องวุฒิภาวะทางสังคมในช่วงเวลาที่ต่อเนื่อง ก็จะช่วยให้เด็กหูหนวกก้าวไปสู่วุฒิภาวะทางสังคมได้ทั้งในแง่ของการดูแลตนเอง การเข้าสังคม และการมีอาชีพ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการช่วยเหลือให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคม พบว่าชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมปรับตัวของบุคคลได้ ช่วยให้ผู้คลุ้มมีการปรับตัวเข้ากับบุคคลที่อยู่รอบตัวได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ซึ่งวิธีการนี้ได้มีผู้นำไปใช้ในการพัฒนาด้านการปรับตัวทางสังคมได้ผลเป็นจำนวนมาก เช่น การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มที่มีการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต (จิรัฐพรหม พูนศรี : 2546) การศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา (ศิริรัฐพรหม เพชรหมื่นไวย : 2547) และการศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มี ความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ (นัญญา สวยศด : 2549)

จากการที่ผู้วิจัยได้เป็นครูประจำชั้นสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้สังเกตและพบว่าเด็กบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในเรื่องของการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนในบางประการ เช่น ยังไม่ค่อยรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเองและบุคคลอื่น ยังขาดทักษะในการเป็นผู้ให้และผู้รับที่เหมาะสม ยังมีความสนใจและใส่ใจต่อเพื่อนน้อย ขาดทักษะด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับบุคคลอื่น เป็นต้น

จากสาระสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม

2.2 เปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเป็นรายด้าน

2.3 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนบกพร่องทางการได้ยินมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม สูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร คือ นักเรียนบกพร่องทางการได้ยินในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกสมโภชฯ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2553

4.1.2 **กลุ่มตัวอย่าง** คือ นักเรียนบกพร่องทางการได้ยินในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกสมโภชฯ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2553 ที่ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 7 คน

4.2 **ตัวแปรที่ศึกษา** ประกอบด้วย

4.2.1 **ตัวแปรอิสระ** คือ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม

4.2.2 **ตัวแปรตาม** คือ การปรับตัวทางสังคม

5. **นิยามศัพท์**

การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลสามารถเข้าใจตนเอง มีความสามารถในการใช้ทักษะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบวัดการปรับตัวทางสังคม โดยพิจารณาจาก 3 ด้าน ดังนี้

5.1 **ด้านการเข้าใจตนเอง** หมายถึง การรู้จักและเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ

5.2 **ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น** หมายถึง การสร้างความประทับใจต่อผู้อื่นเพื่อให้เกิดการยอมรับและมีสัมพันธ์ที่ดีโดยแสดงพฤติกรรมในการทักทาย ยิ้มแย้ม ให้กำลังใจ ยกย่องชมเชย เป็นผู้ให้และรับ อย่างถูกต้องเหมาะสม

5.3 **ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น** หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ความร่วมมือในการทำงาน และความรับผิดชอบในการทำงาน

5.4 **ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม** หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวหลายๆกิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยสมาชิกจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน พยายามปรับตัวเข้าหากัน ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความร่วมมือกัน สร้างความคุ้นเคย ยอมรับความแตกต่างของกันและกัน ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ สมาชิกในกลุ่มเกิดการเรียนรู้และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองให้ปรับตัวทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

5.5 เด็กบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินซึ่งเป็นเด็กที่หูตึงและหูหนวกทั้งสองข้าง มีระดับการได้ยินอยู่ที่ 78 – 100⁺ เดซิเบล

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้มีชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่บกพร่องทางการได้ยินเพิ่มขึ้น

6.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อใช้ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของเด็กบกพร่องทางการได้ยินในระดับอื่นต่อไป